

Christine Mundhenk (red.):

Melanchthons Briefwechsel. Bd. 15, Personen S, bearbejdet von Heinz Scheible. Stuttgart-Bad Canstatt: Verlag frommann-holzboog. 2021. 487 s. € 298.

Oprindeligt var det meningen, at dette bind 15 skulle indeholde oplysningerne om de personer i dette store værk, hvis efternavne kunne indpasses under bogstaverne S-Z. Men under sit arbejde erkendte Heinz Scheible, at det materiale, som hørte ind under bogstavet S efterhånden voksede enormt i omfang. Grunden var dels at mængden af nyere forskningslitteratur stadig voksede, dels at de digitale hjælpemidler hele tiden forbedredes. Det følgende bind 16 skal efter planen omfatte personer, som rubriceres under bogstaverne T-Z.

Foruden biografier over de hundreder af personer, som nævnes i hele brevvekslingsværket, nævnes den forskningslitteratur om de enkelte personer og eventuelle udgivelse af deres værker, som man har anset vigtigst. Det er ført op til nyeste tid. Forordet er underskrevet i februar 2021, og megen forskningslitteratur helt til 2020 er taget med. Dansk forskningslitteratur er nævnt i et vist omfang. Forfatteren har noteret talrige mindre biografiske oplysninger ud fra sit eget skøn. Disse nyttige detaljer kan netop tjene til en uddybning af personernes karakterer og virke. Fra dansk side kunne man dog have ønsket, at det også var blevet nævnt, at bl.a. personer som Lazarus von Schwendi, Tilemann Stella, Johann Stigelius, Victor Strigel, Georg Spalatin, Jakob Sturm havde kontakter også med kong Christian d. 3.

De regerende fyrster over Kursachsen og Sachsen får af gode grunde megen spalteplads. Det samme gælder den uhyre indflydelsesrige Georg Spalatin med ikke færre end 11 spalter.

For at få det fulde udbytte af opslagene skal man vide, at de enkelte fyrster og regenter skal søges under det territorium, som de stammer fra eller regerer over. Den fremgangsmåde kan diskuteres. Det har fx medført, at i dette bind om "S" findes biografien om den danske konge Christian d. 3.s dronning Dorothea. Hvorfor? Fordi hun var hertuginde af Sachsen-Lauenburg, før hun blev gift med Christian! Hun omtales i øvrigt 34 gange i Melanchthons brevveksling. På samme vis skal man søge biografierne over Christian d. 3.s halvbrødre, hertugerne Hans d. Ældre, Adolf og Frederik i dette bind, fordi de hørte hjemme i Schleswig/Holstein. Det samme gælder Christian d. 3.'s sønner Hans og Magnus. Af teologer biografieres Jørgen Jensen Sadolin og hans søn Hans Jørgensen Sadolin, Jørgen Pedersen Samsing og Georg Stur. Endelig omtales også den danske konges førende gesandt Peter Svave, ven med Luther og Melanchthon, som han var.

Disse biografibind leverer mange flere oplysninger end dem, som blot vedrører personernes forbindelser til Melanchthon. De er uhyre nyttige for enhver forskning i reformationens mange grene.